

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus V. De causa efficiente & subjectiva privilegiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

Priori, quæ Priori, non sunt communicata Conventuali, quia superioritas, propter quam concessa fuisse suppono, non reperitur in inferioribus: Unde nec privilegia concessa Abbati Castinensi, tanquam Patri & Abbati Abbatum, ob singularem & characteristicam proprietatem ipsi soli competentem, ad alios Abbates extendi possunt. Privilegia tamen Religiosis in commune concessa, etiam concessa sunt Superioribus; neque enim per prælationem desinunt esse Religiosi, sed in favorabilibus cum subditis Religiosis participant.

16. Colliges tertio. Privilegia alicujus Religionis statui, statutis, legibusque adversantia illi non communicari: nam prout opponuntur regulis & legibus, sunt odiosa & restringi debent, & quod in favorem conceditur, non debet derogari in odium; neque potest præsumi de universalis Pastore, quod intendat regularem observantiam relaxare, Pellizar, cum communi. Et ita licet Mendicantes per communicationem habeant privilegia non Mendicantium, non tamen possunt celebrare Divina in Pontificalibus, quia hoc repugnat ipsorum statui, sicuti nec privilegia Ordinibus Militaribus concessa aliis Religiosis communicantur.
17. Colliges quarto. Non esse locum communicationi in privilegiis, quæ dantur alicui Ordini contra jus tertii: quia per generalem concessionem sine clausulis derogantibus non censetur Princeps derogare velle alterius juri quæsito. Unde licet Dominicani habeant privilegium non solvendi quartam funeralem, non sequitur, quod alii Religiosi per communicationem gaudeant eodem privilegio, quia est contra jus Ec-

clesiarum parochialium, pro qua sententia duas declarationes Cardinalium allegat Barbosa, de offic. & potest. P. c. 25. n. 9.

Colliges quinto. Sub communicatione privilegiorum non comprehendit illas gratias, quæ per Brevia particularia præcedente examine & decreto alicujus Congregationis alicui monasterio, vel Religioni conceduntur; quia comparantur inter illa, quæ raro & difficulter conceduntur, sapiuntque propterea naturam singularem gratiarum: qualis est facultas celebrandi de aliquo Sancto, reducendi numerum Missarum, alienandi bona, &c. Ita Lezana to. 3. V. Missa n. 51. Petrus ab Ang. disp. 2. sect. 2. n. 17. aliique.

Colliges sexto. Illam restrictionem, quæ Gregorius XIII. voluit, ne Religiosi Societatis Jesu suis, aut aliorum communicatis privilegiis uterentur, nisi in quantum sunt ab ipsorum Generali communicata, non obesse aliis Religiosis, quin communicatis privilegiis Soc. Jesu etiam independentem à suo Generali uti possint: quia illa restrictio non est privilegii, sed unius, in quo voluit S. Pontifex, Religiosos Societatis à suo Generali dependere, eò quod hoc sit proprium statui Societatis, ut tota ipsius gubernatio à primo Capite dependeat. Unde in Bulla dicitur: *propter infiniti ipsius ab aliis Religionibus diversitatem.* Quæ ratio cum non militet in aliis Religionibus, & aliàs non onera & odia, sed favores communicentur, non est ratio, cur ejusmodi restrictio ad alios Ordines extendi debeat. Ita Palao tract. 3. disp. 4. p. 2. §. 9. n. 4. cum Pellizar. Rodriq. aliisque plurimis.

ARTICULUS V.

De causa efficiente & subjectiva privilegiorum.

SUMMARI A.

1. Legislator est causa efficiens privilegii.
2. Conferuntur subditis & non subditis.
3. Desertores Religionum & expulsi privantur privilegiis.
4. Illimitato privilegio licet uti ubique.
5. Item si nulli juri adversetur.
6. Item tamen si adversetur juri communi.
7. Non licet uti privilegio contra leges municipales, quibus etiam peregrini ligantur.
8. Licet uti privilegio contra pariter privilegiatum.
9. Regule in privilegiis inaequalibus observande.
10. Exponitur axioma juris: Privilegiatus non gaudet privilegio contra pariter privilegiatum.
11. Quando nam sufficiat privilegium à superiore Principe contra præceptum Principis inferioris particulare.

§. I.

A quo, & cui privilegium concedi possit?

1. **Q**uæres primò. Quis possit privilegium concedere? Respondeo. Privilegium conce-

dere potest solus Legislator. Nam vel privilegium est contra jus, adeoque includit dispensationem & derogationem legis; & hoc clarum est soli Legislatori competere, aut est præter jus commune, vel municipale, & tunc saltem obligat subditos, ne privilegium impediatur in alio sui privilegii, quem esse indirectum effectum privilegii initio dictum est: sed etiam istud nempe potest nisi Legislator. Atque ita docent Suarez l. 8. c. 8. n. 1. Salas disp. 17. sect. 3. Palao tract. 3. disp. 4. p. 4. n. 1. Potest igitur Pontifex & Imperator concedere privilegium derogans juri communi, Episcopus legi Diocesanæ: omnes tamen in materia sibi subjecta, in qua subditos obligare possunt.

Quæres secundo. Cuiam possit concedi privilegium? Respondeo, si privilegium est dispensativum legis, tunc solum conferuntur subditis, ut patet ex dictis; soli quippe subditi lege stringuntur. Si privilegium est pure concessivum favoris, etiam conferri potest non subditis: non enim privilegiatus obligatur ad usum sui privilegii, sed illud accipit per modum liberæ donationis, & sic Princeps potest forensibus concedere benefi-

tatem è suo regno extrahendi arma, frumentum, merces, quas aliquin subditis extra provinciam vendere non liceret. Ita Palao loc. cit. aliiq.

3. **Quæres tertio:** Quibus personis usus privilegiorum alicui S. Ordini concessorum sit interdicitus? **Respondeo.** Privantur usu privilegiorum S. Ordini concessorum apostata, & desertores Religionis, qui habitum dimitunt prætextu Professionis nulliter emissæ: nec non, qui ex Ordine legitime sunt eieci. Prior pars constat ex Tridentino Sess. 15. de Regular. c. 19. sic statuente. *Quod si antea habitum sponte dimiserit, tanquam apostata puniatur; interim verò nullo privilegio sue Religionis utatur.*

Altera pars, quam cum Suare & Pellizario tradit Reding l. cit. controv. 49., ex eo probatur; quòd ejusmodi eieci nullis tenentur amplius observantibus regularibus: adeòque nec frui debeant commodis & privilegiis Religionis, cum juxta vulgatam Juris regulam, non sentiens onus neque commodum sentire, debeat: Sic neque Clericus ab ordine Clericali depositus, amplius gaudet privilegio fori, vel Canonis.

§. II.

Quomodo aliquis privilegio uti possit aut debeat?

4. **Quæres quartò.** An quis possit uti privilegio extra territorium concedentis?

Certum est primò. Possè te uti privilegio illimitatè concessio, in omni loco contento sub territorio concedentis; uti econtrà non potes in omni eo loco uti, si privilegii concessio limitetur ad determinatum locum: quia potestas utendi privilegio pender à voluntate & intentione privilegiantis; unde si illa nihil limitet, poteris uti illimitatè; si quid limitet, debes uti limitatè.

5. Certum est secundò. Si privilegii usus neque juri communi, neque particulari alicujus loci adversetur, possè te ubique locorum illo liberè uti: nam sicut privilegium concessum absque determinatione temporis est perpetuum, ita & concessum absque determinatione loci deservit pro omni loco: neque sequitur locum, sed personam, si sit personale; vel qualitatem personæ, si sit reale: ideo dispensatus ab Episcopo à jejuniò, abstinentia carniùm, irregularitate, &c. ubivis locorum potest uti suo privilegio.

6. Certum est tertio. Si privilegium sit contra jus commune, licitum esse ipsius usum extra territorium concedentis, quia jus commune non est magis uni, quàm alteri loco affixum. Unde simpliciter solutus à vinculo juris communis, solutus est pro omni loco. His soppòsitis ad quæsitum

7. **Respondeo.** Si privilegium adversetur legibus municipalibus & particularibus locorum, quibus etiam peregrini & forenses adstringuntur [quales dari suppono ex priùs dictis in Tractatu de LL.] non potes illo uti in tali loco extra territorium concedentis; quia concessor privilegii vel non voluit per generalem illius concessionem, vel si sit Legislator inferior, aut æqualis conditionis cum Principe loci, non potuit te absolvere à jurisdictione Principis aut Magistratús

illius loci, per quem transis. Unde tametsi generali concessione à Principe tuo habeas privilegium gestandi arma, si tamen venias ad locum, ubi specialis lege propter bonum commune vetitum est gestare, vel inferre arma, teneberis abstinere ab armis, uti fit in Univeritate Lovanensi, & nostra Juvaviensi. Si verò leges municipales & particulares tuo privilegio contrariæ sint ejus conditionis, ut illis peregrini transeuntes non stringantur [ut itidem suppono ex dictis in hoc Tractatu de LL.] poteris uti privilegio, si absit scandalum, quia tunc non es subiectus jurisdictioni illius loci, quæ transis. Ita Magnif. P. Pertschacher cit. a. 5.

Quæres quintò: An liceat uti privilegio adversus alium æqualiter privilegiatum?

Nota. Concursum privilegiatorum contingere aliquando in privilegiis æqualibus: uti si duo monasteria habeant jus non solvendi decimas; aliquando in privilegiis oppositis, uti si habeas privilegium ab omnibus in tuo territorio existentibus accipiendi decimas; alius verò habeat privilegium nullas decimas solvendi. Quo posito

Respondeo primò: Licet uti privilegio adversus alium æqualiter privilegiatum. Suarez citat. c. 23. n. 3. Palao loc. cit. Pelliz. n. 78. Reding controv. 4. n. 13. & desumitur ex *L. ult. ff. ex quibus causis majores*. Ratio est, quia cum privilegia sint æqualia, non est major ratio, cur unus utatur suo privilegio, quàm alius. Ideo si duo Monasteria vicina habeant privilegium non solvendi decimas, neutrum poterit ab altero decimas exigere. Et Clericus tenetur servare privilegium Canonis respectu alterius Clerici.

Respondeo secundò. In privilegiis inæqualibus aut oppositis sequentes regulæ ex Pellizario n. 78. observari possunt. **Primò:** in privilegiis imparibus majus præfertur minori. **Secundò** dupliciter privilegiatus præfertur simpliciter privilegiato. **Tertio:** quando ex una parte agitur de damno vitando; ex altera parte de lucro acquirendo, præferendus est, qui agit de damno vitando. **Quartò:** Habens privilegium speciale, præfertur habenti privilegium generale: quia generi derogatur per speciem ex *R. l. 34.* ita Petrus habens privilegium speciale non solvendi decimas, præfertur Joanni habenti privilegium generale exigendi decimas. **Quintò:** Privilegium, cui assistit jus commune, præfertur alteri non habenti assistentiam juris; juxta Covarr. pract. qq. c. 7. §. 6. **Sextò:** Antiquius privilegium prævalet recentiori, quia Princeps non censetur velle alterius juri quæsito derogare, nisi exprimat. Unde sicuti Monasterio competat privilegium, nequa fabrica intra mille passus ædificetur, & aliud monasterium habeat privilegium intra totidem passus ædificandi, attendendum est, quodnam ex his privilegiis sit antiquius; & ab antiquiori standum.

Oppones vulgatum axioma Juris; Privilegia-10. tus non gaudet privilegio adversus pariter privilegiatum: ergo in concursu duorum privilegiorum non datur usus privilegii contra pariter privilegiatum. **Respondeo** cum Magnif. P. Pertschacher loc. cit. illud axioma intelligendum esse,

esse, quod privilegiatus non gaudeat privilegio contra fortius privilegiatum; quia, ut advertit Palao n. 3. fortius privilegium subintelligitur exceptum in opposito debiliori; unde nec proprie sunt opposita.

II. Quæres sextò. An, ut possis agere contra particulare præceptum alicujus loci, sufficiat ut habeas privilegium dispensationis à Principe superiore, vel supremo? v. g. an, ut excuseris à particulari jejuniò Diocesano ab Episcopo indicto, aut introducto, sufficiat privilegium simpliciter non jejunandi, impetratum à Summo Pontifice? Videri potest, quòd non: quia ut antecederet dictum, non præsumitur per generalem privilegii concessionem voluisse supremus Princeps derogare legi particulari, nisi exprimat. Nihilominus cenleo cum Salmanticensibus, & Salas de Leg. disp. 17. sect. 10. n. 56: Habentem à summo Pontifice privilegium absolutum non jejunandi, etiam non teneri ad jejunia diocesana; quia non præsumitur in ejusmodi præcepto Episcopus voluisse fortiozem obligationem inducere, quàm sit illa, quæ ab ipsis Apostolis est deriva-

ta & accepta: sed præceptum non jejunandi in Quadragesima, & feriis sextis est ab ipsis Apostolis acceptum & derivatum: ergo cum per absolutum privilegium non jejunandi aliquis à tam urgenti & sacra obligatione sit solutus, merito etiam ab Episcopali lege absolutus à fortiori censetur.

Ad rationem dubitandi respondent Salmatic. Non præsumi, quòd in generali concessione dispenseretur in lege vel præcepto particulari, quando materia præcepti particularis non frequenter solet cadere sub jure communi: atqui materia jejunii majori ex parte cadit sub jure communi, & quidem sub fortiori & sacratori obligatione: adeòque facta dispensatione circa materiam jejunii absolute, circa jejunium quadragesimale, Vigiliarum, 4. temporum, &c. censetur etiam facta circa jejunium particulare, nisi fortè tale jejunium in casu extraordinario & causâ publici boni, avertende calamitatis, &c. sit introductum; ad quem casum mens Sum. Pontificis sese extendere utique non præsumitur.

DISPUTATIO XXXVIII.

DE

Cessatione privilegiorum.

Privilegia variis modis cessare & amitti possunt, quorum aliqui considerantur ex parte ipsius privilegii, ut est tempus, conditio, & causa finalis ipsius: alii ex parte concedentis, ut est mors, & revocatio concedentis: alii ex parte privilegiati, quales sunt, non usus, abusus, renuntiatio. Nunc de singulis agendum.

ARTICULUS I.

De modis, quibus cessant privilegia ex parte ipsius privilegii.

SUMMARI A.

1. Privilegium expirat post præscriptum temporis terminum.
2. Privilegium in materia favorabili non finitur unico actu.
3. Finitur in materia odiosa.
4. Privilegium conditionatum cessat ablata conditione.
5. Deficiente causâ finali ante privilegium integrè concessum, cessat privilegium.
6. Sufficit causam existere tempore concessionis, quando solo concedentis actu perficitur.
7. Cessat privilegium, cum ipsius usus sit illicitus.
8. Cum privilegium in executione pendet à mandatario, causa debet existere etiam tempore executionis.
9. Suspenditur privilegium cessante causâ, quæ habet aliquem temporis tractum.
10. Nisi cum causâ ex sua natura stabiliter inhaeret.

§. I.

Lapsus temporis.

- I. **C**um privilegium dependeat ab intentione & voluntate concedentis, certum est, expirare

privilegium, quando ex verbis ipsius sufficienter colligitur, illud pro determinato tempore, quòd nunc præterit, fuisse concessum. Igitur

Quæritur primò. An privilegium sine clausula ad certum tempus limitante concessum, quales sunt, pro hac vice, semel in vita, in anno, in mortis articulo, &c.) lapsu temporis vel unico actu expiraret?

Respondeo primò. Privilegium absolute concessum non finitur unico actu in materia favorabili, nisi ex circumstantiis & materia subiecta aliud inferatur, quia est favor Principis, qui ampliam exigit interpretationem, & comparatur liberali donationi, quæ suapte naturâ perennat. Ideo dispensatus ad obtinendum beneficium, potest uno dimisso aliud acquirere: dispensatus in voto castitatis potest mortuâ conjuge aliam ducere, dispensatus in recitatione Breviarum, in jejuniis &c. semper potest uti dispensatione &c.

Dixi primò; in materia favorabili: nam excluduntur dispensationes in materiis odiosis, quæ restringuntur ad unum & primum actum, ut recitat Felinus in c. 2. de renga & pace. Unde con-